

Свиридюк Віра Петрівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов,

Київський національний лінгвістичний університет

ORCID iD 0000-0003-2343-3725

verasviridjuk@gmail.com

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО ПОРТФОЛІО МАЙБУТНІМИ ВИКЛАДАЧАМИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Анотація. На основі теоретичного та емпіричного аналізу використання мовного портфоліо/портфеля під час оволодіння іноземною мовою і культурою в статті представлено міжкультурне портфоліо для майбутніх викладачів німецької мови. Окреслено погляди вітчизняних і зарубіжних науковців щодо результативності організації освітнього іншомовного процесу із застосуванням мовного портфоліо як засобу підвищення самооцінки, саморефлексії на власні навчальні досягнення. Виокремлено міжкультурне портфоліо як засіб оптимізації формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх викладачів німецької мови під час самостійної роботи. Сформульовано рекомендації для ефективного впровадження міжкультурного портфоліо в освітній процес майбутніх викладачів німецької мови. Зазначено роль викладача під час здійснення навчальних дій майбутніми фахівцями і моделювання німецькомовного середовища. Звернуто увагу на засоби, методи і технології навчання, за допомогою яких увиразнюють зміст міжкультурного портфоліо. У статті відзначено доцільність формування навчально-стратегічної компетентності, результат якої інтеріоризує в якість набуття знань та вдосконалення німецькомовних навичок і вмінь на рівні міжкультурної комунікації.

Особливу увагу приділено самоконтролю і самооцінюванню майбутніх викладачів. З цією метою наведено приклад бланку для самоконтролю комунікативних здібностей в аудіюванні. Рекомендовано враховувати професійну спрямованість майбутніх викладачів у культуромовному середовищі, де етикет викладача виконує одну із комунікативних ролей у посередництві щонайменше двох культур: української і німецькомовної. Виокремлено формувальний контроль як запоруку навчальних досягнень і успішного формування культурної вторинної мовної особистості майбутнього викладача німецької мови.

Ключові слова: майбутній викладач німецької мови, міжкультурне портфоліо, самостійна робота, мовне портфоліо, самоконтроль і самооцінка.

Swyrydjuk, Vira,

Doctor of Pedagogy, Associate Professor,
Department of Pedagogy and Methodology of
Foreign Languages Teaching,
Kyiv National Linguistic University
ORCID iD 0000-0003-2343-3725
verasviridjuk@gmail.com

METHODOLOGICAL RECOMMENDATIONS FOR THE USE OF INTERCULTURAL PORTFOLIO BY FUTURE GERMAN TEACHERS DURING INDEPENDENT WORK

Abstract. Based on the theoretical and empirical analysis of the use of a language portfolio in the process of mastering a foreign language and culture, the article presents an intercultural portfolio for future German teachers. The views of domestic and foreign scholars on the effectiveness of organizing the educational foreign language process with the use of a language portfolio as a means of increasing self-esteem, self-reflection on their own learning achievements are outlined. The intercultural portfolio is singled out as a means of optimizing the formation of intercultural foreign language communicative competence of future German teachers during independent work. Recommendations for the effective implementation of the intercultural portfolio in the educational process of future German language teachers are formulated. The role of the teacher in the implementation of learning activities by future specialists and modeling of the German-speaking environment is indicated. Attention is drawn to the means, methods and technologies of teaching, which help to emphasize the content of the intercultural portfolio. The article emphasizes the expediency of forming educational and strategic competence, the result of which is internalized in the quality of knowledge acquisition and improvement of German-language skills and abilities at the level of intercultural communication.

Particular attention is paid to self-control and self-assessment of future teachers. For this purpose, an example of a form for self-monitoring of communicative abilities in listening is presented. It is recommended to take into account the professional orientation of future teachers in a culturally and linguistically interactive environment, where the teacher's etiquette plays one of the communicative roles in mediating at least two cultures: Ukrainian and German-speaking. Formative control is emphasized as a guarantee of academic achievements and successful formation of a future German teacher's cultural secondary language personality.

Key words: future German teacher, intercultural portfolio, independent work, language portfolio, self-control and self-assessment.

Постановка проблеми.

Відкритість освітнього процесу, зокрема навчання іноземних мов і культур, зумовлює низку переваг

щодо опанування міжкультурною іншомовною комунікативною компетентністю (МІКК). Викладач як організатор і менеджер забезпечує хід формування навичок і вмінь іншомовного спілкування, моделює середовище для здобуття знань і їх використання в різних типових соціальнокомунікативних ситуаціях. Стійкість умінь прямо пропорційна засобам і стратегіям, методам і технологіям навчання, способам їх застосування. Однією із функцій засобів навчання є не тільки удосконалювати предметний і процесуальний зміст навчання, а й увиразнювати його переваги в навчально-пізнавальній діяльності тих, хто вчиться.

Формуванню МІКК майбутніх викладачів під час самостійної роботи покликане сприяти міжкультурне портфоліо (МП), змістом якого є вправи і завдання для розвитку мисленнєво-мовленнєвих здібностей, а також інструментарій для здійснення самоконтролю і самооцінювання навчальних здобутків. Метакогнітивні здібності є запорукою успішної побудови власного когнітивно-мовленнєвого середовища, у якому відбувається саморегулювання і саморефлексія навчальної діяльності в автономному режимі. Європейський мовний портфель (мовне портфоліо) є моделлю для міжкультурного портфоліо, що визначає загальноєвропейські вимоги до оволодіння іноземної мови і культури відповідно до етапу і рівня володіння нею (Загальноєвропейські ..., 2001).

Майбутні викладачі повинні мати у своєму розпорядженні такий навчально-методичний матеріал, зміст якого може допомогти визначити рівень готовності до здійснення міжкультурної комунікації в контексті діалогу культур, а також орієнтувати на виконання професійних обов'язків.

МП як засіб навчання і водночас технологія для розвитку сенсифікації до культуромовного середовища інтерсифікує уміння зіставляти щонайменше дві мови – рідну, українську, та іноземну, що є невід'ємним чинником формування МІКК. З цієї метою виникає потреба описати можливий хід методично організованої навчально-пізнавальної діяльності майбутніх викладачів німецької мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз теоретико-практичної літератури з цього питання свідчить, що запровадження європейського МП є предметом обговорення і вітчизняних, і зарубіжних методистів. В Україні розроблено МП Л. В. Ягеніч (2003) для молодших школярів, Н. В. Ягельська (2004) запропонувала європейський МП для економістів, які вивчають англійську мову; І. П. Задорожна (2011) уклала МП для вчителів-філологів англійської мови і культури, І. В. Беженар, Я. Г. Фабрична запропонували методика навчання англійського писемного мовлення (Ніколаєва, 2015, с. 220) з використанням МП; Н. Є. Дмітренко (2020, с. 200) виокремила МП як один із головних засо-

бів навчання англійської мови і культури учителів математики під час автономної роботи навчання і вивчення ІМіК. А. О. Буднік, Т. К. Полонська звертають увагу на ціннісний потенціал МП під час самоконтролю і самооцінювання навчальних досягнень тих, хто вчиться, і визначають його як засіб для підвищення самооцінки.

Закордонні методисти вважають МП пакетом робочих матеріалів, які слугують для представлення досвіду навчальної діяльності студентів. На думку А. Кеіпер, МП є засобом для вдосконалення учнями своїх знань і вмінь під час оволодіння ІМіК, формування вміння самооцінки в процесі вивчення ІМ і перевірки засвоєння навчального матеріалу (Keiper, Nezbeda 2006). G. Schneider розглядає європейський МП як структурований збірник документів різного виду із прикладами особистісних досягнень, укладені тими, хто вчиться. Здобувачі освіти доповнюють і актуалізують свої успіхи для того, щоб документувати власні компетентності в оволодінні ІМ і міжкультурним досвідом (Schneider 2007, с. 3).

Виходячи зі сказаного, використання МП має на меті навчити студентів-магістрантів індивідуально нести відповідальність за власний навчальний результат, досягнення якого забезпечують різними засобами, методами і технологіями, про що свідчить лише рефлексія, виражена певним комунікативним продуктом кожного студента-магістранта і занесена до розділу МП.

Мета статті – сформулювати методичні рекомендації щодо використання міжкультурного портфоліо майбутніми викладачами німецької мови під час самостійної роботи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Охоплені теоретичні положення в нашому науковому дискурсі представлені результатами експериментального навчання (Свиридюк, 2023в) дозволяють нам сформулювати методичні рекомендації для формування МІКК майбутніх викладачів німецької мови під час самостійної роботи за допомогою міжкультурного портфоліо.

Підсумовуючи навчальні досягнення здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальностей 035 Філологія Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька та 014 Середня освіта Спеціалізація Німецька мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти, вважаємо, що розроблена система вправ, критеріїв, засобів для здійснення контролю/самоконтролю і оцінювання/самооцінювання заслуговують на подальше використання в освітньо-виховному процесі ЗВО (Свиридюк, 2023а). З цієї метою окреслюємо хід самостійної навчальної діяльності студентів-магістрантів під час аудиторної і позааудиторної роботи, в основі

якої лежать принципи партнерства, самосвідомості і творчості.

З метою ефективного застосування методичного інструментарію, зокрема міжкультурного портфолію (Свиридюк, 2023b), для формування МІКК майбутніх викладачів рекомендуємо:

зміст формування МІКК майбутніх викладачів розширити за рахунок запропонованих вправ і завдань та впровадження інноваційних технологій навчання;

оптимізувати освітньо-виховний процес завдяки педагогічному дискурсу компетентнісноцентричного характеру;

ініціювати розвитку культурної вторинної мовної особистості в контексті міжкультурної комунікації на межі двох різних лінгвокультур;

сприяти готовності магістрантів до переходу на освітньо-науковий рівень розвитку.

Організатором аудиторного заняття є викладач, який визначає тип заняття відповідно до підготовленого магістрантами навчального матеріалу в умовах індивідуалізації та самовідповідальності за власний творчий процес.

МІКК майбутніх викладачів формується в межах розмовних тем “Німецько-українські відносини”, “Глобалізація і локалізація”, “Образотворче мистецтво”, “Науковий прогрес у сучасному суспільстві”, що регламентовано робочою і Типовою програмами з німецької мови в Київському національному лінгвістичному університеті. Крім того, запропоновано низку завдань і вправ для розвитку і вдосконалення навичок і вмінь німецької мови в професійно-науковій сфері, що орієнтує майбутніх викладачів на поглиблене вивчення фахових питань у контексті міжпредметного зв’язку.

Організація самостійної роботи майбутніх викладачів відбувається під час аудиторного заняття. Викладач інформує магістрантів про характер і особливості самостійного формування навичок і вмінь німецькою мовою в усіх видах МД, наводить приклади використання методів, прийомів і технологій під час самостійної роботи в умовах аудиторного заняття, які згодом стають зразками для самостійного моделювання навчально-пізнавального процесу в позааудиторний час; аргументує доцільність та ефективність застосування навчальних стратегій, що розширює стислі часові рамки навчального плану здобуття другого рівня вищої освіти. Викладач акцентує увагу на індивідуалізації освітнього процесу, у якому той, хто вчиться, повинен уміти здійснювати самоуправління і самокерування, починаючи з укладання індивідуальної навчальної траєкторії, а саме: планування та проєктування дій; визначення стратегій, згідно з якими будуть розв’язуватися комунікативні завдання; усвідомлення взаємодії і співпраці під час самостійної ро-

боти з іншими комунікантами – носіями німецькомовної культури.

Рекомендуємо брати до уваги вимоги, які ставлять до викладача як одного із суб’єктів освітнього процесу, а саме:

усвідомлення переваг і доцільності запропонованої методики в поєднанні із чинними підручниками/НМК;

дотримання поетапності під час розвитку рецептивних і продуктивних видів МД;

урахування міжпредметних зв’язків із теоретичними дисциплінами;

дотримання тематичного фокусу згідно із навчальним планом дисципліни;

ініціювання автономії навчання магістрантів під час самостійної організації освітнього іншомовного середовища;

стимулювання/самоконтролю, взаємоконтролю та самооцінювання/взаємооцінювання продуктів навчальної діяльності.

Під час організації самостійної роботи для формування МІКК майбутніх викладачів потребує уваги запровадження і використання методів і технологій у процесі виконання іншомовних дій у контексті особистісно-діяльнісного, комунікативно-діяльнісного, культурологічного і системного підходів. Вони визначають принципи оволодіння німецькомовним спілкуванням, зокрема принцип індивідуалізації і самовідповідальності, принципи творчості, комунікативності та врахування рідної мови і культури, принцип автономії, де особистість того, хто вчиться, відцентрує свій “Образ-Я”. Такі принципи підсилюють взаємопов’язане навчання мови і культури країн, які стали предметом вивчення.

Самостійна робота як чинник індивідуалізованого процесу із творчим потенціалом тих, хто вчиться, стає регулятором автономної діяльності, яка може мати частковий або загальний характер у здійсненні іншомовних дій, а також під час контролю/самоконтролю й оцінювання/самооцінювання. Автономне навчально-пізнавальне мікро- і макросередовище стає стимулом до самовдосконалення власної траєкторії у формуванні і розвитку німецькомовних навичок і вмінь на рівні міжкультурного спілкування. Орієнтуючись на часові рамки вивчення дисципліни, які становлять 68 годин аудиторної та 82 години позааудиторної роботи відповідно до навчального плану в Київському національному лінгвістичному університеті, ми не можемо обмежитися лише цією кількістю годин, оскільки планування, темп і характер виконання завдання залежать від індивідуальних можливостей магістрантів, а самостійна робота потребує автономного режиму керування. Проте оптимальне дотримання кількісних показників виконання завдань у рамках аудиторної самостійної роботи, а також під час поза-

аудиторної самостійної діяльності є передумовою ефективності системи вправ.

Запорукою комунікативного, навчального успіху є рівень сформованості навчально-стратегічної компетентності, який запобігає виникненню фрустрації тих, хто вчиться, під час самостійного виконання вправ і завдань. Розвиток стратегічних навичок і вмінь відбувається у взаємопов'язаних іншомовних діях, що зумовлюється комунікативною ситуацією та обставинами, у яких виникає потреба до міжкультурної комунікації, тому ефективність самостійної роботи залежить від її дидактичної функції, навчально-пізнавального середовища, у якому визначається рівень самостійності магістрантів. Толерантне ставлення викладача до надання автономії тим, хто вчиться, посилює їхню мотивацію і дає підстави **творчо** використовувати мову як засіб спілкування відповідно до комунікативної мети.

Німецькомовний матеріал, зокрема міжкультурне портфоліо, реалізується завдяки адекватним методам і технологіям навчання, які створюють культуромовний простір і потребують застосування реальних іншомовних дій. Рекомендуємо впроваджувати технологію навчання діалогу культур, культурний асимілятор (Свиридюк, 2022), кейс-технологію, інтернет-технології із використанням тандем-методу, ігрові та проблемні методи навчання, продуктивність яких часто виявляється через метод проєктного навчання.

Опрацювання німецькомовного матеріалу передбачає максимальне використання змісту навчання і предметного, і процесуального характеру, що втілюється в моделюванні типових комунікативних ситуацій як зразків елементів культури країн, мова яких стала предметом вивчення. Удосконалення комунікативно-риторичних якостей німецької мови уможлиблюється шляхом тематизації дискурсивно-конвенціональних засобів під час ведення дискусії, диспуту, бесіди або монологічної презентації.

Писемне мовлення як комунікативна мета під час оволодіння МІКК також є засобом зближення із культурою укладання текстів, зокрема дотримання комунікативної адекватності та композиційної структури текстів різних жанрів.

Рекомендуємо самостійну навчальну діяльність магістрантів оптимізувати та вдосконалювати різними **засобами** навчання, з-посеред яких ключову функцію виконує система вправ у поєднанні із міжкультурним портфоліо, підручником/навчально-методичним комплексом і педагогічним дискурсом викладача. Викладач доповнює освітній процес автентичністю, інноваційністю та сучасною інформацією. Дидактизований та медіатизований навчальний матеріал для формування рецептивних видів МД, читання і аудіювання, виступає джерелом надходження інформації і запо-

рукою успішної продуктивної діяльності німецькою мовою в говорінні та письмі.

Дотримання системності під час організації освітньо-виховного процесу, у якому система вправ відіграє роль основоположного засобу навчання, оптимізує самостійну навчальну діяльність майбутніх викладачів, створюючи підтримку в усвідомленні комунікативних цілей як регуляторів для розв'язування проблемних задач.

Використання мовного портфоліо "*Sprachliche Begegnungen durch interkulturelle Kommunikation: Interkulturelles Sprachenportfolio für angehende Lehrkräfte*" як засобу для саморефлексії і самореалізації під час здійснення рецептивних, рецептивно-репродуктивних і продуктивних німецькомовних дій дозволяє магістрантам надати навчально-пізнавальному процесу прозорості і гнучкості під час виконання вимог, зазначених в освітній програмі магістерського рівня зі спеціальності німецької мови. Бланки для самоконтролю і самооцінки, вправи і завдання орієнтують і навчають майбутніх викладачів бути цілеспрямованими в іншомовних діях, здійснювати формативний і результативний самоконтроль і самооцінку власних навчальних досягнень.

Пропонуємо для розгляду бланк для самоконтролю і самооцінювання рецептивного виду мовленнєвої діяльності – аудіювання (Свиридюк, 2023b) (див. Табл.1).

Формування професійно спрямованих навичок і вмінь охоплює одне з основоположних завдань майбутніх викладачів, яке поширюється на здійснення науково-дослідницької діяльності, тому пропонуємо для моделювання навчальних ситуацій використовувати в педагогічному дискурсі такі формулювання, як: ви – викладач....; ви – учасник науково-практичної конференції....; ви – автор підручника з німецької мови....; ви – посередник між рідною і німецькомовними культурами....; ви – модератор освітнього іншомовного процесу....; тощо. Такий комунікативний етикет посилює відповідальність і створює модель автентичного дискурсу в контексті особистісно-діяльнісного підходу до формування МІКК під час самостійної роботи.

Система вправ охоплює елементи культури, які становлять предметний аспект змісту формування МІКК майбутніх викладачів, що мотивує поглиблювати знання культурологічного характеру, удосконалювати іншомовні навички і вміння відповідно до соціокультурного середовища із прагматичним розумінням обставин комунікації.

Підсистема завдань і вправ є складником для розвитку професійно спрямованих навичок і вмінь, які покликані бути стимулом для усвідомлення важливості педагогічно-наукового дискурсу в освітньому іншомовному процесі. Отже, моделювання навчальних ситуацій, у яких магістранти виступають у ролі

Bewertungsbogen zur Selbstkontrolle beim Hörverstehen
Бланк для самоконтролю і самооцінювання аудіювання

Kriterien	Ich kann sehr gut	Ich kann gut	Ich kann
Richtigkeit, Genauigkeit und Vollständigkeit Konzentration auf die wichtigen Informationen Reaktion auf die Tatsachen Bestimmung des Themas und Hauptgedanken des Autors Zuordnung der Tatsachen in der logischen Reihenfolge Reflexion des Gehörten Einschätzung des Gehörten, Interpretation der Tatsachen einer kommunikativen Intention angemessen			
Kulturell-wertvolle Intention des Textverständnisses Erfassen des nationalen Stils beim Hören Verständnis der kulturell-geprägten Informationen durch Wörter Verständnis der soziolinguistischen Merkmale Verständnis des kommunikativen Verhaltens einer Hauptfigur (schöngeistiges Werk, im Video) Überlegung des wertvollen Aspekts mit pragmatischer Absicht (weiterer Gebrauch beim Schreiben und beim Sprechen)			
Emotionell-ästhetischer Einfluss Die Erweiterung des Wortschatzes (des Weltbildes) Expressive Wiedergabe der Tatsachen Sprachdurchhaltevermögen bei der Interpretation			
Sozialveränderungen beim Hören eines Gesprächspartners Adäquate Reaktion auf das Gehörte (Mimik, Gestik, Handlung) Anpassung an die kommunikative Umgebung kommunikative Ethik Bereitschaft zur Interaktion			
Hörzeit: 2-4 Min.			
Meine Kommentare:			

викладача або науковця, потребує інноваційних технологій навчання, коли виконання вправи або завдання відбувається з урахуванням професійного рівня. Ознайомлення, пояснення, тематизація іншомовного матеріалу є панівними методами підсистеми вправ у всіх видах МД, що має бути змістом рольової гри або вправи з ігровим елементом.

У процесі формування МІКК рекомендуємо приділяти увагу мультимодальній демонстрації іншомовного матеріалу, завершальним етапом якого є саморефлексія і здійснення умовиводу, що втілюється в нові знання і трансформується в дискурсивний іншомовний продукт з виучуваної розмовної теми. Проектні роботи як елементи творчого потенціалу майбутніх викладачів надають самостійній роботі в аудиторних умовах автентичності і реалістичної міжкультурної комунікації, побудованої на моделюванні комунікативних ситуацій. Ігрові технології стають засобом для тренування реалізації ролей у різних сферах спілкування: особистісній, публічній, професійній та освітній. Публічний ви-

ступ, професійне дослідження, особистісна комунікація в повсякденному житті або інноваційність в освітній галузі демонструють в аудиторних умовах рівень готовності майбутніх викладачів до здійснення німецькомовного спілкування в міжкультурному контексті, зберігаючи при цьому національну ідентичність.

Використання системи вправ для формування МІКК має на меті розвиток навчально-стратегічної компетентності для подолання труднощів під час оволодіння мовної і мовленнєвої, лінгвосоціокультурної компетентностей, на яких ґрунтується дискурсивно-компенсаторна компетентність у міжкультурній комунікації із представниками німецькомовних лінгвокультур, а також у педагогічній діяльності в ролі наставника і помічника в оволодінні МІКК, а також посередника між рідною і німецькомовними культурами. Саме тому рекомендуємо враховувати особистісні характеристики майбутнього викладача як комуніканта, представника україномовної культури, чий національні особливості повинні зіставлятися

і порівнюватися з національно-культурними ознаками тих країн, мову яких вивчають.

Контроль / самоконтроль, оцінювання / самооцінювання рекомендуємо здійснювати в освітньо-виховному процесі іншомовної діяльності на партнерських засадах, коли взаємоконтроль і взаємооцінювання виконують навчальну функцію, мотивують до співпраці та свідчать про результативність німецькомовних дій у контексті міжкультурного спілкування.

Успішність результату навчальних досягнень залежить від формувального контролю, який відбувається протягом усього часу опрацювання розмовних тем. З позицій особистісно-діяльнісного підходу і принципів самовідповідальності та творчості формувальний контроль має бути перманентним і супроводжуватись оцінкою так званого успіху, завдяки якому реалізується ідея цілеспрямованого набуття знань й удосконалення навичок і вмінь німецької мови в говорінні, аудіюванні, читанні і письмі. До основних критеріїв оцінювання культури мовлення німецькою мовою в говорінні і письмі ми віднесли: *змістовність, доречність, точність, логічність і послідовність, правильність і чистота мовлення*. Рецептивні види мовленнєвої діяльності, аудіювання та читання, послуговуються такими критеріями: *правильність, повнота і точність розуміння тексту; культурно-ціннісний комунікативний намір тексту; усвідомлення емоційно-естетичного фактору впливу і зміни на особистісному рівні*.

Підсумковий контроль здійснюється за допомогою перенесення критеріїв оцінювання на шкалу кредитно-модульної системи, де 90–100 балів – “відмінно”, 70–79/80–89 балів – “добре”, 60–69 балів – “задовільно”, 50–59 балів і менше – “незадовільно”. Як правило, таку підсумкову оцінку викладач конретизує в кінці семестру та навчального року.

Вимогами до контролю є об'єктивність з боку викладача, а також критерії відповідно до кожного виду МД, які не тільки визначають рівень сформованості навичок і вмінь у рецептивних і продуктивних МД німецької мови, а й сигналізують про характеристики культурної вторинної мовної особистості майбутнього викладача, що засвідчується здатністю і готовністю здійснення міжкультурної комунікації. З цією метою пропонуємо тести для сприйняття і розуміння інформації, проектні роботи, які включають дискурс усного і писемного мовлення, виступи як показник монологічної діяльності.

Важливим елементом під час самоконтролю і самооцінювання є самозапис читання, декламування, говоріння, промовляння матеріалу або інформації німецькою мовою, які мають бути використані майбутніми викладачами під час педагогічного дискурсу в аудиторних чи позааудиторних умовах. Саморефлексія на власний продукт спрямовується для само-

визначення здатності брати участь у міжкультурній комунікації із представниками німецькомовних лінгвокультур та самоусвідомлювати власний рівень фахової професійної компетентності. Самореалізація набутих знань і умінь відображає сучасну парадигму іншомовної освіти, яка передбачає самовдосконалення упродовж життя та послуговується акмеологічним принципом у досягненні комунікативних цілей і в культуромовному, і в професійно-освітньому середовищах.

Результати дослідження. Отже, розроблена система і підсистема вправ і завдань, які становлять зміст МП, уможливають удосконалення та оптимізацію освітньо-виховного процесу формування МІКК майбутніх викладачів німецької мови під час самостійної роботи. Комунікативні цілі досягаються шляхом формування культурної вторинної мовної особистості майбутнього викладача і є передумовою появи нового елітарного рівня особистості в освітньо-науковому просторі, що вважаємо перспективою подальших наукових розвідок.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Буднік, А. О. (2018). Використання мовного портфоліо як засобу рефлексивного навчання інофонів в вищій школі. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського*, 4, 123, 7–11.
- Дмітренко, Н. Є. (2020). *Автономне навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування майбутніх учителів математики*. [монографія]. ТОВ “ТВОРИ”.
- Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання* (2003). Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю.Ніколаєва. Ленвіт.
- Задорожна, І. П. (2011). *Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки*. [монографія]. Вид-во ТНПУ.
- Ніколаєва, С. Ю., Борецька, Г. Е., Майер, Н. В., Устименко, О. М., Черниш, В. В., Дьячкова, Я. О., Крапчатова, Я. А., Петрусевич, Ю. А., & Фабрична, Я. Г. (2015). *Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах*: [Колективна монографія]. С. Ю. Ніколаєва (Ред.), І. Ф. Соболева (Техн. ред.). Ленвіт.
- Полонська, Т. К. (2014). *Профільне навчання іноземної мови учнів старшої школи : метод. рек.* Педагогічна думка. https://lib.iitta.gov.ua/9566/1/14-08_3.pdf
- Свиридюк, В. П. (2023а). *Мовні зустрічі в умовах міжкультурної комунікації: Міжкультурне портфоліо з німецької мови для майбутніх викладачів*. Навч. посібник з німецької мови для студентів-магістрантів (нім. мовою). [електронне видання] КНЛУ.
- Свиридюк, В. П. (2023б). Мовний портфель як сучасний засіб навчання в умовах самостійної роботи майбутніх викладачів німецької мови. *Освіта. Інноватика. Практика : науковий журнал. Том 11, 3. Сумський державний педагогічний університет імені А. С.Макаренка*. О. В. Семеніхіна (Ред.), 32–38.
- Свиридюк, В. П. (2023с). Експериментальне навчання міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх викладачів німецької мови під час самостійної роботи. *Освіта. Інноватика. Практика : науковий журнал. Том 11, № 8, редкол.: О. В. Семеніхіна (гол. ред.) [та ін.]. СумДПУ ім. А. С.Макаренка*, 71–78.

- Свиридюк, В. П. (2022). Використання методу культурного асимілятора під час формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх викладачів німецької мови. *Сучасні методи навчання іноземних мов і перекладу в Україні та за її межами: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції* (Переяслав, 30 листопада 2022 року). Гол. ред. К. І. Мізін; Університет Григорія Сковороди в Переяславі, 88–90.
- Ягельська, Н.В. (2004). *Європейський Мовний Портфель для економістів* (проект). Ленвіт.
- Ягеніч, Л. В. (2003). Мовний портфель молодшого школяра як засіб формування стратегічної компетенції в процесі навчання іншомовного аудіювання. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 12, 125–128.
- Keiper, A., & Nezbeda, M. (Hrsg.) (2006). *Das Europäische Sprachenportfolio in der Schulpraxis: Anregungen und Unterrichtsbeispiele zum Einsatz des ESP*. Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum.
- Schneider, G. *Wozu ein Sprachenportfolio? Funktionen und Merkmale des Europäischen Sprachenportfolios (Schweizer Version)* <https://www.academia.edu/4895564/>
- Polons'ka, T. K. (2014). *Profil'ne navchannia inozemnoi movy uchniv starshoi shkoly: metod. rek. Pedagogichna dumka*. https://lib.iitta.gov.ua/9566/1/14-08_3.pdf
- Svyrydiuk, V. P. (2023a). *Movni zustrichi v umovakh mizhkul'turnoi komunikatsii: Mizhkul'turne portfolio z nimets'koi movy dlia majbutnikh vykladachiv*. Navch. posibnyk z nimets'koi movy dlia studentiv-mahistrantiv (nim. movoiu). [elektronne vydannia] KNLU.
- Svyrydiuk, V. P. (2023b). *Movnyj portfel' iak suchasnyj zasib navchannia v umovakh samostijnoi roboty majbutnikh vykladachiv nimets'koi movy*. *Osvita. Innovatyka. Praktyka: naukovyj zhurnal. Tom 11, 3. Sums'kyj derzhavnyj pedagogichnyj universytet imeni A.S.Makarenka*. O. V. Semenikhina (Red.), 32–38.
- Svyrydiuk, V. P. (2023c). Eksperymental'ne navchannia mizhkul'turnoi inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti majbutnikh vykladachiv nimets'koi movy pid chas samostijnoi roboty. *Osvita. Innovatyka. Praktyka: naukovyj zhurnal. Tom 11, № 8 / Sums'kyj derzhavnyj pedagogichnyj universytet imeni A. S. Makarenka, redkol.: O. V. Semenikhina (hol. red.) [ta in.]*. Sumy: [SumDPU im. A. S. Makarenka], 71–78.
- Svyrydiuk, V. P. (2022). Vykorystannia metodu kul'turnoho asymiliatora pid chas formuvannia mizhkul'turnoi komunikatyvnoi kompetentnosti majbutnikh vykladachiv nimets'koi movy. *Suchasni metodyky navchannia inozemnykh mov i perekladu v Ukraini ta za ii mezhamy: zbirnyk materialiv IV Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii (Pereiaslav, 30 lystopada 2022 roku)*. Hol. red. K.I. Mizin; Universytet Hryhoriia Skovorody v Pereiaslavi, 88–90.
- Yahel's'ka, N. V. (2004). *Yevropejs'kyj Movnyj Portfel' dlia ekonomistiv (proekt)*. Lenvit.
- Yahenich, L. V. (2003). *Movnyj portfel' molodshoho shkoliara iak zasib formuvannia stratehichnoi kompetentsii v protsesi navchannia inshomovnoho audiiuvannia*. *Visnyk Zhytomyrs'koho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka*, 12, 125–128.
- Keiper, A., Nezbeda, M. (Hrsg.) (2006). *Das Europäische Sprachenportfolio in der Schulpraxis: Anregungen und Unterrichtsbeispiele zum Einsatz des ESP*. Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum.
- Schneider, G. *Wozu ein Sprachenportfolio? Funktionen und Merkmale des Europäischen Sprachenportfolios (Schweizer Version)*. <https://www.academia.edu/4895564/>

Отримано 22.04.2024 р.